

Nýggju lærararnir, sum finga prógv á læraraskúlanum fríggjadagin Mynd: Timamyndir

Pauli Nielsen, rektari á læraraskúlanum við nýggju lærararnar:

Farið altíð við tí góða orðinum

Røða hildin fyri teimum, ið finga læraraprógv 19. juni 1998

Fyrst av øllum fari eg at ynskja tykkum hjartaliga til lukku við próvnum.

Nú tit fara, stendur ein riðil av fólki og vil sleppa inn á skúlan at fylla tað hol- ið, sum er eftir tykkum her hjá okkum.

Tað gera tey, hóast tey vita, at trongligt er við starvsmøguleikunum, og at neyðugt kann gerast at finna lærarastarvuttanfyri Føroyar, tá ið tey verða liðug, um tey ikki vilja nýta tann førleika, sum tey fáa her, til okkurt heilt annað.

I hesum døgum verður tosað nógv um nýggju fólkskúlalógina og um tey krøv, sum hon setur til lærararnar og til førleika teirra at skipa fyri virkseminum í skúlanum í framtíðini. Og tað er so rímligt.

Tosað verður eisini um, at vit mugu endurskoða læraraútbúgvingina, so hon samsvarar við tann veruleika, sum vit vilja skal siggjast aftur í fólkskúlanum.

Tað kann eisini vera rímligt, men spurningurin er, um ikki stundum aftanfyrir kravið um endurskoðaða læraraútbúgving liggur ein undirvisingarhugsan, sum er grunn og avmarkað afturimóti tí undirvisingarveruleika, sum longu er á Læraraskúlanum.

Grundsjónarmiðið undir tí útbúgving, sum tit hava fingið, er ikki at útbúga tykkum til eina ávísa fólkskúlalóg, men at útbúga tykkum til at mennast við teimum avbjóðingum, sum

títt fáa í fólkskúlanum undir skiftandi umstøðum. At geva tykkum eina so mennandi útbúgving, at tit saman við neyðugari eftirútbúgving áhaldandi kunnu leggja stavnin eitt sindur longur fram í gerandisdegnum í skúlanum. Royndu vit ikki tað, vóru bæði tit og vit stöðugur eftirbátur.

Eg sigi hetta, tí at eg eri ikki í iva um, at tit hava fingið eina góða útbúgving. Eina útbúgving sum saman við skilgøðari eftirútbúgving fer at gera tykkum før fyrir at mynda føroyska fólkskúlan við skiftandi lóg- gávu og skiftandi umstøð- um alla tykkara læraratíð.

Vit, sum hava fylgt við tykkum hesi fyra árin, tit hava gingið hjá okkum, vit vita, hvussu tit hava knossast við at nema tykkum fak- ligan førleika, og hvussu tit áhaldandi hava roynt at menna tykkara førleika at skilja børnini og tey ungu nú á døgum, og tað sam- felag, sum vit byggja sam- an við teimum.

Vit hava kravt av tykkum, at tit hugsa sjálv, og tað hava vit gjørt, tí vit vita, at gera tit ikki tað, so fara tit heldur ikki at duga at birta uppundir, at næmingar tykkara gera tað.

Tá er so skjótt, at tit í lærararýki tykkara verða sum bensinslumaðurin. Fylla á tanga, og so er tað liðugt. Lærararýkið er so nógv meira. Sannaðu tit ikki tað, er skjótt at tit enda sum áfyllandi moralistar heldur enn etiskir didaktikarar, ið

loyva næmingunum at mennast í treysti til sín sjálvs og teir møguleikar, sum eru í felagsskapinum. Og hvussu verður tá hjá næmingunum at fáa soverð- in líkindi fyrir uppliving og sjálvsvirksemi, at hann kann økja hugin at læra, royndu sítt hugflog, og venja síni evni til sjálvstøðuga meting og stöðutakan?

Tit, ið nú fara út, hava víst í verki, bæði í starvsvenjing tykkara og í dagliga arbeiði tykkara her á skúlanum, at tit megna at skapa samband millum pedagogiskt innlit og arbeiðið í gerandisdeg- num. Undirvising er sam- ansett og torskild. Tað er skjótt at freistast til lættar loysnir. Og tað er ongantíð lætt at standa fast í einum pedagogiskum orðaskifti. Tað er lætt at dragna. Tað er strígið at krevja eina fjølbroytta og virðiliga við- gerð av pedagogiskum spurningum.

Men tit hava skyldu at ganga inn í hetta orðaskifti. Og tit mugu vera fyrirkeið uppá at mæta móttøðu, sum ikki altíð er saklig.

Styrki tykkum tá í vitan- ini um, at tit eru umbød barnanna og teirra ungu. Tit eru teirra verjar. Tí mugu tit ongantíð svika.

Finski heimsspekingurin Georg Henrik von Wright sigur í bók síni "Myten om framsteget" um lívsleið sína sum heimsspekingur: "Eg havi verið neyddur at standa á egnum beinum. Aneyð- irnar at hugsa sjálvstøðugt

er uttan iva tað besta, Witt- genstein hevur givið mær við á leiðini - og ein tann virðismesta gávan, sum ein heimsspekingur kann geva sínum næmingi."

Wright var næmingur hjá Wittgenstein og fyrsti eftir- maður hansara í Cam- bridge. Onkur heldur kanska, at hetta rýkur av egoismu.

Ein annar heimsspekingur, týski gýngurinn Constantin Brunner, svarar so væl: "Rætt hugsaða egoisman steigir órættin úti." Hugsið tí sjálv. Hugsið tykkum um. Hugsið um onnur.

Ansíð eftir, hvat ið tit siga og gera.

"Málið er okkara sterk- asta vápn," søgdu teir gomlu grønlandingarnir. "Tað er nógv sterkari enn vápnini gjørd úr alskyns hvössum tilfari. Sár og løstir í bardaga gróða aftur, hóast arrini mangan kunnu vera sjónsk og lyta."

Orðini harafurimóti kunnu særa teg uttan sjónlig merki, og tey kunnu fylgja tær og tynja teg allar dagar, sama um tey eru søgd við vilja, í bestu meining, av óreinheit ella í tankaloysi.

Verið tí vandin í tí, tit siga, og farið tí altíð við tí góða orðinum. Tað góða orðið er ein visaligur vøkst- ur, ið mangan hevur vánal- igar gróðrarvænir. Tað hevur so lætt við at verða kóvt av spillandi tunguni, sum fer sum illgresi um allar geilur og altíð fær tøðu frá okkara sneytandi áhuga. Spillandi tungan er sum sóttrollið, ið

verður sitandi eftir í ljóðar- anum, sama hvussu tú vask- ar.

Tað merkir ikki, at tit skulu tiga, tá ið tit eiga at tala at. Tvørturímóti. Tað verður nú á døgum tosað so nógv um at seta mørk, og orðið verður nýtt eftir tørv og áskoðan hjá teimum, sum nýta tað.

Kanningar vísa, at væl út- búgvin fólk og lærarar og pedagogar nýta orðið mest.

Reikar tú úti um kavalond.

Reikar tú úti um kavalond, mítt barn við ótyngdum sinni - heima situr tín fadír tað til, byrgdur í sjónum inni.

Lýsir nú fyri tær heimurin - burtur er fjálgt eins og hjá - inni situr tín verndarfaðir, fjørtar tað hugurin sá.

Leikur tín er sum hin ljósi dagur loystur úr myrkursins veldi - heima evnir tín fadír tað til, sum bræddist í hugans eldi

Markleys breiðist nú fyri tær fold, við havsins fløtum so víða - fadír tín festir ein heim í bond - at liva til evstu tíða.

Tí er neyðugt at ansa eftir tosinum um at seta mark. Eisini hjá tykkum sjálvum og hjá tykkara komandi starvsfelagum.

Sjálvandi er neyðugt at siga frá.

Eg meini bara: Gerið tað

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Christian Matras sigur tað so væl í yrkingini:

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Christian Matras sigur tað so væl í yrkingini:

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.

Men orðið hevur einki ein- vist innihald, og tí er tað ónýtiligt í pedagogiskum orðaskifti.

Haraftrat er ongantíð prógvað, at vit menniskju hava náttúrligan tørv á "mørkum", heldur tvørturímóti.